

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

XI. Iac. Sadoletvs Cardinalis Gvlielmo Duci Bauariæ S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

IAC. SADOLETUS CARDINALIS
Helmo Duci Bavariae S. P. D.

ACCEPI tuas Dux praestantissime literas, ex quibus de
 letitia affectus sum. Nam & de tua, fratrisque tui duci
 mi viri salute & incolunitate nuncium mihi optatissimum
 lerunt, & vestram mei erga vos amoris memoriam declararunt
 sunt apud vos vigere. Quorum utrum mihi iucundius accipere
 iudicare difficile est. Sed quod pertinet ad eas curas, & sollicitu-
 dines, quibus cum ad te scriberem, vehementer etiam distulisti
 & ob quas Stocamerum hic adesse cupiebam: ut satisfactum
 fiderio tuo, qui te cupidum cognoscendi esse scribis, quae
 tantoperè sollicitum tunc habuerit scio me, cum dolerem
 mentissimè & angerer, regnum Vngariae ab immanissimo
 nominis nostri Turca Christianae Reipublicae esse ereptum.
 iore quoque metu praeterea fuisse, ne expeditio ista Ger-
 mnia, & conatus vester regni illius recuperandi cumulare
 tius clades & ruinas nostras, quam leuaret. Cur autem
 pertimescendum putarem, has habebam causas. Primum
 debam exercitum constatum ex variis nationibus, non facile
 unum posse consensum conspirare: ut omnium profus eade-
 esset, & vis & voluntas. Deinde, intelligebam nullum esse
 nostri exercitus ducem eiusmodi, qui scientia rei militaris
 re, autoritate & fama rerum antè gestarum, milites ad prop-
 alacriterq; parendum cogere & compellere posset. Tum
 territis altero iam, aut tertio aduerso praelio nostrorum
 non magnoperè confidendum putabam. Postremo, ut effra-
 lerabilia cetera, videbam tamen in vno praelio periclitari
 nam totius Christianae Reipubl. quae, si fusi, fugatique
 (quod quidem Deus omen in suos hostes conuertat) nullum
 hi videbatur praeterea habitura praesidium, quo aut se sustine-
 diutius, aut vnde niti ad se vindicandam posset. Etenim quomodo
 intelligat, si victus sit noster exercitus, Austriam continuo in
 stium ditionem concessuram? Germanos Principes ut quomodo
 proximus Austriae sit, differendi supremi exitij causa, pactum
 & foedera cum Turcis questuros? Maximum subito equitatum
 hostium in Italiam irrupturum: omnia denique terrore &
 multu completum iri? Atque haec cum timerem, grauius
 illa re exterrebar, quod contra apud hostes omnia se habebat.
 Vnus Dux summa potentia, & autoritate, exercitus numero
 finitus, concursus inter se atque consensuens, idem confiterens
 vincendi ad pericula audax: equitatus praeterea propè innum-
 rabilis: quem quidem equitatum quomodo nostri sustinere
 possent?

scem non facile rationem inueniebam. Hæc cum cogitarem, Dux optime, & perhorrescerem casum propinqui certaminis, non immerito (vt abitor) quietem animo non percipiebam. Nunc pars mihi aliqua timoris adempta est, si Rex hostium (vt aiunt) ad exercitum non est venturus. Quanquam his paucis diebus cõ-
tarij venire nuncij: qui pertrulerunt illum ad iter sese, & ad bel-
lum accingere. Habes rationem angorum & sollicitudinum mea-
rum. Sed de his satis. Ego tibi & fratri tuo, toti que familie vestra
ira sum animo beneuolentiaq; additus, vt nihil sit quod vehe-
mentius optem, quam & diligi à vobis, & meum vobis amorem
omnibus in rebus præstare atque ostendere. Romæ. X. Calendas
Augusti, M. D. XLII.

XII.

IAC. SADOLETVS CARDINALIS GVLIEL-
mo Duci Bauariæ S. P. D.

Qvod post reditum meum ad Vr̄bem, non contiaud dede-
nim ad te literas: nec veteris meæ erga te obseruantia bene-
uolentiaque memoriam rehouarim: non mea negligentia, neq;
ad eõ obliuione mutui nostri amoris: sed potius pudore quodam
accidit. Cum enim sapius iam conatus essem, exoluere me his vr-
banis curis atque negotiis, & in Ecclesia mea Carpentora cõtensi
Deo, & mihi, & populis meis duntaxat viuere, studia que ea perfe-
qui, quorum & liberalissima est cognitio, & fructus iucundissi-
mus, nescio quo meo fato siue iniqua potius conditione fortu-
nae (nam que ego meas partes sedulo & accuratè egi) contingere
tamen mihi non potuit, vt animo meo morem gererem: colerem
que eam vitam, in qua qui doctiores & sapientiores semper exi-
stimati sunt, munia beate vitæ maximè posita esse censuerunt.
Sum enim quotiescumque illuc me contuli, toties huius Pontifi-
cis Maximi, à quo etiam præsertim mihi assentiente, commea-
tum obtinueram, iussu atq; imperio in hanc vr̄bem reuocatus.
Quæ si meæ, ac non alienæ voluntatis commutatio varietasque
excitaret, paderet me vehementer inconstantiæ meæ, neque au-
derem quicquam hoc ad te tempore scribere. Quid enim esset
quod polliceri alteri de me possem, si mihi ipse & consiliis meis
non constarem? Sed cum, si qua in hæc re culpa inest, ea certè
mea non sit, potiusque tempori & rebus quotidie nouis, quam
consilio cuiusquam aut voluntati illa sit attribuenda: peto à te
Dux humanissime atque optime, vt quod ego toties domicilium
committasse vilis sum, id Pontificis voluntati tribuas: quod suam
ille voluntatem, id assignes tempori. Proxima enim causa illinc
me extrahendi & Romam euocandi, concilij habendi necessitas
fuit